

840-10

MOŽNOSTI ZVÝŠENÍ EFEKTIVNOSTI DĚLOSTŘELECKÉHO PRŮZKUMU U ARMÁDY

Jedním z hlavních úkolů dělostřeleckého průzkumu vyplývajících z Rozkazu ministra národní obrany na výcvikový rok je zabezpečit průzkum a určování souřadnic cílů na celou hloubku dostřelu organického dělostřelectva. S tím bezprostředně souvisí i zvyšování přesnosti při určování souřadnic a rozměrů cílů, podkladů k vedení palby a zkracování doby na jejich určení.

Organizační změny v jednotkách a útvech dělostřeleckého průzkumu směřují ke splnění těchto úkolů. Jde zejména o vytvoření oddílů dělostřeleckého průzkumu v armádních kanónových dělostřeleckých brigádách (kdb) a rozšíření průzkumného dělostřeleckého oddílu armády na průzkumný dělostřelecký pluk. Jsou zaváděny nové soupravy zvukoměrného průzkumu AZK-5 s počítačem, schopné určit souřadnice stílejících nepřátelských dělostřeleckých a minometných jednotek do 15 sekund v samočinném provozu a do 100 sekund při ručním provozu s počítačem (u soupravy PZK-1B-19M činí tato norma 5 minut). Jsou také družstva hloubkového průzkumu i vzdušného průzkumu s ultralehkými letouny (ULL). Hromadně zaváděné přístroje elektrooptického průzkumu, konkrétně laserové dálkoměry DAK-2, LPR-1 s dosahem 8 až 10 km a přesností určení dálky do 10 m, topografický laserový dálkoměr KTD-1 s dosahem do 10 km a přesností 0,5 m značně zvyšují přesnost při určování souřadnic cílů, přičemž časová norma k určení dálky nepřesahuje 20 sekund.

V souladu s nově vydanými předpisy Dě1-6-3 a Dě1-6-4 je vytvářeno stanoviště pro vyhodnocování průzkumných údajů u dělostřeleckého oddílu a místa velení silám a prostředkům dělostřeleckého průzkumu u dělostřeleckého pluku (skupiny) a výše. Jejich hlavním úkolem je zabezpečit shromažďování výsledků průzkumu, třídění a kategorizaci, vyhodnocování, určování středních souřadnic a rozměrů cílů včetně jejich předání nadřízenému (orgánu palby).

Současné počty sil a prostředků dělostřeleckého průzkumu u RVD armády a jejich možnosti při určování objektů – viz tabulku 1.

Hodinový výkon průzkumných prostředků RVD armády při maximální bojové činnosti nepříteli je 1 550 objektů, z toho:

- 42 objektů v hloubce = družstva hloubkového průzkumu,
- 25 objektů = radiolokátory SNAR,
- 44 objektů = zvukoměrné jednotky (stílející dělostřelecké a minometné jednotky),
- 30 objektů = dělostřelecké průzkumné vrtulníky,
- 14 objektů = družstva vzdušného průzkumu s ULL, tj. celkem 153 důležité objekty v hloubce sestavy nepříteli.

Možnosti prostředků průzkumu RVD v zabezpečení průzkumu objektů do hloubky dostřelu organického dělostřelectva – viz tabulku 2.

Tabulka 1

Jednotka – svazek – svaz		Pzdr na OT	Pzdr na NA	Drhlpz na OT	Radiolokátor SNAR	Zvuková souprava	Dělostřelecký průzkumný vrtulník	Družstvo vzdušného průzkumu ULL	Družstvo pozemního fotografování
Dělostřelecký oddíl vševojskového pluku		2	3						
Dělostřelecký oddíl dělostřeleckého pluku		5							
Dělostřelecký pluk divize		17			1	1			
Raketometný oddíl divize		5							
RVD vševojskové divize		36	12		1	1	2	2	1
4× vševojsková divize		144	48		4	4	8	8	4
2/3 divizi v prvním sledu A		108	36		3	3	6	6	3
kdb armády		10	8	3		2		3	
rmp armády			17						
pzd armády			5	4	2	2	(4)	6	1
RDV armády se 3 divizemi v prvním sledu		118	66	7	5	7	10	23	4
Přiděleno (varianta)	1× rmb frontu	10	5						
	2× kdb frontu	20	10						
	1× do VM-K+M	4				4			
RVD armády s posílením v prvním sledu celkem		223		7	5	11	10	7	4
1 prostředek na průměrnou šířku (100km pásmo armády)		430 m		14,3	20,0	9,1	10,0	14,3	25,0
Průměrná šířka pásma průzkumu		1–2 km		–	1–2	10,0	10–12	5–8	–
Průměrná hloubka pásma průzkumu		3–5 km		15–30	23	20	15	6–8	3–5
Maximální hodinový výkon 1 prostředku		6		6	5	4	3	2	–
Maximální hodinový výkon průzkumných prostředků	1 553	1 398		42	25	44	30	14	–

Tabulka 2

Druh		Dělostřelectvo						Průzkumný prostředek					
		122 H	122 K	122 RM	130 K	152 H	203 K	pzdr PzPS	drhl pz na OT	radiolokátor SNAR	zvukový průzkum	dělostřelecký průzkumný vrtulník	družstvo vzdušného průzkumu ULL
RVD divize	dosah maximální hloubka umístění	15 -5		20 -6		19 -6	-	6 -1	- -	23 -2	20 -3	15 -3	8 2
	dosah aktivní	11		15		14		5	-	21	17	11	6
	zabezpečuje							-	-	+	+	+	-
RVD armády	organické	dosah maximální		20	32	19		6	6	23	20	15	8
		hloubka umístění		-6	-6	-6		-1	+30	-2	-3	-3	-2
		dosah aktivní		15	26	14		5	35	21	17	12	6
	posilové	zabezpečuje						-	-	+	+	+	-
		dosah maximální		20	20	32	19	6	6	23	20	15	8
		hloubka umístění		-6	-6	-6	-8	-1	+30	-2	-3	-4	-3
		dosah aktivní		15	15	26	14	5	35	21	17	12	6
		zabezpečuje						-	+	+	+	-	-

Poznámka: Dosahy a hloubky umístění jsou zaokrouhleny na celé km.

Z přehledu vyplývá, že zabezpečit průzkum objektů (podkladů pro palbu) do hloubky maximálního dostřelu organického dělostřelectva je schopen radiolokační, zvukoměrný a hloubkový průzkum všech stupňů, vzdušný průzkum vrtulníky u RVD divize. Většina těchto prostředků však má některé nedostatky, které snižují jejich efektivnost, a to např.:

- zvukoměrný průzkum je schopen zjišťovat pouze dělostřelecké a minometné jednotky v období jejich palebné činnosti, pokud setrvávají v palebných postaveních po střelbě,
- současný radiolokační průzkum s radiolokátory SNAR-10 je značně jednoúčelový, schopen zjišťovat převážně jen pohybující se cíle,
- vzdušný průzkum vrtulníky v důsledku značného množství prostředků PVO v bojových sestavách jednotek prvního sledu nepřítele je nucen působit z hloubky 3 až 4 km vlastní sestavy, čímž se snižuje jeho dosah, výjimečně lze provádět vzdušný průzkum nad sestavou nepřítele,
- hloubkový průzkum dělostřelectva bude výjimečně vysílán do sestavy nepřítele samostatně, neboť bude zpravidla vázán na společnou činnost s orgány taktického průzkumu, zejména při proniknutí do sestavy nepřítele a k objektu.

Možnosti prostředků průzkumu RVD při průzkumu objektů po družích – viz tabulka 3.

Výsledná efektivnost jednotlivých druhů průzkumu RVD – viz tabulka 4

Z uvedených přehledů jednoznačně vyplývá, že nejefektivnějším prostředkem průzkumu RVD je hloubkový průzkum, protože je schopen zjišťovat cíle:

- do celé hloubky dostřelu veškerého dělostřelectva armády,
- divizního a sborového typu,
- bez ohledu na to, zda nepřítel vede bojovou činnost či nikoli,
- bezprostředně řídit palbu vlastního dělostřelectva, pozorovat výsledky raketových úderů.

V současné době jsou družstva hloubkového průzkumu organizačně začleněna pouze do armádního dělostřelectva, a to do oddílů dělostřeleckého průzkumu kdb armád i pzdp armády. V budoucnu se předpokládá jejich zavedení i u dalších stupňů. Mimo to je, podle mého názoru, nutné věnovat pozornost i výcviku některých pohyblivých průzkumných skupin (PPzS) ostatních stupňů při průzkumu cílů v hloubce nepřátelské sestavy. U každého dělostřeleckého pluku a brigády dělostřelecké divize vycvičit 1 až 2 PPzS a 1 PPzS průzkumné čtyři baterie velení a dělostřeleckého průzkumu NRVD divize.

Výcvik a přípravu těchto PPzS je nutné organizovat a uskutečňovat společně s orgány taktického průzkumu vševojskových útvarů (svazků), a to se samostatnými průzkumnými hlídkami (SPzH) pluků a průzkumného praporu divize. Přípravu zejména zaměřit na společnou činnost při přechodu předního okraje, proniknutí do hloubky sestavy nepřítele, odpoutání se od SPzH a vedení samostatné průzkumné činnosti v prostorech rozmístění nepřátelského dělostřelectva (v hloubce 3 až 12 km) raketových jednotek (v hloubce 15 až 20 km). Také setkání se s SPzH a společný průzkum některých objektů, včetně návratu do vlastní sestavy. Je nutné, aby limitující pro přípravu a vybavení těchto PPzS a družstev hloubkového průzkumu byla schopnost určovat souřadnice cílů s přesností do: 75 m pro hlavně dělostřelectva, 200 m pro raketomety, 90 m pro taktické rakety (typu Točka), 170 m pro operačně taktické rakety.

Stejný požadavek na přesnost určení souřadnic objektů je nezbytné respektovat i zpravodajskými orgány. Objekty určené s menší přesností souřadnic nemohou být dostatečně přesným podkladem pro palbu dělostřelectva a úderů raketového vojska.

Dalším, značně efektivním prostředkem dělostřeleckého průzkumu, je vzdušný průzkum průzkumnými dělostřeleckými vrtulníky od vrtulníkůvých odřadů divize a letek vzdušného průzkumu armád. Také nově zaváděná družstva vzdušného průzkumu s ULL v sestavě odpz dkb a pzdp armády. U nich je vhodné uplatňovat stejné zásady, jako u hlavních objektů průzkumu, v přesnosti určení souřadnic cílů již při výcviku a přípravě pozorovatelů.

Druh objektu	Hloubka umístění [km]	Pzdr PPzS	Drhpz	Radiolokátor SNAR	Zvukový průzkum	Dělostřelecký průzkumný vrtulník	Družstvo vzdušného průzkumu ULL
Opěrné postavení družstev rot prvního sledu	-0,7	/				/	/
Opěrný bod čet rot prvního sledu	-0,7	/				/	/
Pozorovatelná velitele roty	-0,6	/					/
Jednotlivé palebné prostředky v opěrných bodech čet a mimo	-0,7	/					
Opěrný bod čet rot druhého sledu	-4,0	/				/	
Mimořádné čety – sekce	-1,5	/			/	/	/
VS praporu	-2,0	/				/	/
Manévr BVP do palebných postavení	-0,6	/		/		/	/
PT četa – ve vyčkávacím postavení (VP)	-3,0					/	
– na palebné čáře (PČ)	-1,0	/				/	/
– při zaujímání PČ	-1,0	/		/		/	/
Celkový počet objektů / %	11/ 100%	10/ 91%		2/ 18%	1/ 9%	9/ 82%	8/ 73%
Mechanizovaná, tanková, horská brigáda							
VS brigády	-12		/			/	
PVS brigády	-5	/	/			/	/
TVS brigády	-45		/●				
Baterie – četa Shdo 155mm	-6	/	/		/	/	/
PT čety PT roty – ve VP	-6		/			/	
– na PČ	-3	/		/		/	/
– při zaujímání PČ	-3	/		/		/	/
Prapor druhého sledu							
– v prostoru rozmístění	-12		/			/	
– při manévru	-12		/	/		/	/
– na ČZ (tpr)	-10		/	/		/	/
Průzkumné radiolokátory dělostřelectva	-6		/			/	/
Průzkumné radiolokátory	-4	/				/	/
Celkový počet objektů / %	12/ 100%	5/ 42%	9/ 75%	4/ 33%	1/ 8%	11/ 92%	8/ 67%

Poznámka: ● může zjistit pouze jeden prostředek průzkumu RVD = 1x.

Mechanizovaná, tanková, horská, pěší divize

Druh objektu	Hloubka umístění [km]	Pzdr PPzS	Drh pz	Radiolokátor SNAR	Zvukový průzkum	Dělostřelecký průzkumný vrtulník	Družstvo vzdušného průzkumu ULL
VS divize	-25		/●				
PVS divize	-8		/			/	/
TVS divize	-50	x					
Pozorovací stanoviště PPS Argus	-10	/	/			/	/
Baterie – četa RM 110 Lars	-5	/	/		/	/	/
Baterie – četa RM M-270 MLRS	-12		/		/	/	/
Baterie – četa Smdo 155	-6	/	/		/	/	/
Baterie – četa Smdo 203,2	-8		/		/	/	/
Baterie plp určená k ochraně							
– praporů	-3	/			/	/	/
– brigád	-15		/		/	/	
– divize	-25		/●				
Přistávací plochy letecké roty	-25		/	/			
Vypouštěcí stanoviště bezpilotních průzkumných prostředků	-5		/	/		/	/
Průzkumné radiolokátory dělostřelectva	-5	/				/	/
Prostředky REB							
– VS spoj REB	-10		/			/	
– rádiové zaměřovače	-8		/●				
– rušiče E-33	-4	/●					
– stanoviště RTPz	-4	/●					
VS dělostřeleckého pluku	-15		/			/	
Prostor rozmístění brigády druhého sledu	-40		/●				
Brigáda druhého sledu při manévru	-40		●	/		/	
Brigáda druhého sledu na ČZ	-15		/	/		/	
Vyčkávací postavení bitevních vrtulníků	-25		/	/			
Celkový počet objektů / %	23/ 100%	7/ 30%	18/ 78%	5/ 22%	6/ 26%	14/ 61%	9/ 39%
Poznámka: ● může zjistit pouze jeden prostředek průzkumu RVD = 6x, x není v možnostech průzkumu RVD = 1x.							

Armádní sbor

Druh objektu	Hloubka umístění [km]	Pzdr PPzS	Drhpz	Radiolokátor SNAR	Zvukový průzkum	Dělostřelecký průzkumný vrtulník	Družstvo vzdušného průzkumu ULL
VS armádního sboru	-70	x					
PVS armádního sboru	-30		/●				
TVS armádního sboru	-90	x					
Baterie PLŘS Hawk	-40		/●				
Prvky bojové sestavy ŘS Lance	-20		/			/	
Baterie PLŘS a PLK vojenského typu	-20		/		/	/	/
Vypouštění stanoviště bezpilotních průzkumných prostředků	-6		/	/		/	/
Letiště PT vrtulníkůvých rot	-90	x					
Vyčkávací prostor bitevních vrtulníků	-8		/	/		/	/
VS spojpr REB	-40	x					
Prostředky REB							
- rádiové zaměřovače	-10		/●				
- rušiče	-6	/	/				
- RTPz	-20		/●				
Divize druhého sledu při manévru	-90	x					
Divize druhého sledu na ČZ	-55	x					
Polní sklady JM	-50	x					
Sborové sklady JM	-100	x					
Pozemní ŘS PzPS CSWS	-100	x					
Předsunutý prostor rozmístění bitevních vrtulníků	-20		/	/			
Celkový počet objektů / %	19/ 100%	1/ 5%	10/ 53%	3/ 16%	1/ 5%	4/ 21%	3/ 16%

Poznámka: x není v možnostech průzkumu RVD = 9x,
/● může zjistit pouze jeden prostředek průzkumu RVD = 4x.

Pro všechny části tabulky 3: -v hloubce vlastní sestavy,
+v hloubce sestavy nepřítele.

Největší rezervy a nedostatky vidím v připravenosti leteckých pozorovatelů vrtulníkůvých odřadů divizí, kteří nejsou připravováni v duchu požadavků pro palbu a údery RVD. U tohoto druhu průzkumu jsou zatím nedostatečně využívány pro průzkum optické a fotografické při-

Tabulka 4

Druh průzkumu RVD	Stupeň				Celkem
	prapor	brigáda	divize	sbor	
Průzkum pozorováním [%]	91	42	30	5	35
Hloubkový průzkum [%]	–	75	78	53	68
Radiolokační průzkum [%]	33	18	22	16	22
Zvukoměrný průzkum [%]	9	8	26	5	14
Vzdušný průzkum vrtulníky [%]	82	92	61	21	58
Vzdušný průzkum ULL [%]	73	67	39	16	43
Schopnost dělostřeleckého průzkumu zjistit [%]	100	100	96	53	85

stroje. Provedené zkušební fotografování potvrdilo použitelnost vzdušných fotografických panoramatických snímků.

Prostředky radiolokačního a zvukoměrného průzkumu nelze podceňovat (nízká efektivnost), zejména pro jejich přesnost a rychlost určení souřadnic zjišťovaných cílů. Je nezbytné více a účinněji využívat tyto prostředky k řízení a opravování palby vlastního dělostřelectva, zejména v noci a za omezené viditelnosti.

Cesty a metody dalšího zvyšování efektivnosti sil a prostředků dělostřeleckého průzkumu spočívají, podle mého názoru, v tom, že:

- Průzkumné jednotky musí důsledně zvládnout konstrukci, zásady provozu a bojové použití, normy a zásady ošetřování prostředků dělostřeleckého průzkumu, zejména nově zaváděných do výzbroje.

- Ve výcviku a polní přípravě budou v plném rozsahu procvičovány zásady činnosti Stanovišť pro vyhodnocování průzkumných údajů a míst velení silám a prostředkům dělostřeleckého průzkumu s cílem zkrátit dobu od zjištění cíle, jeho vyhodnocení a předání údajů k palbě využití a zvýšit přesnost určení jeho souřadnic a rozměrů.

- Náčelníci průzkumu dělostřeleckých útvarů a svazků, štábů RVD divizí a armád zvýší a zkvalitní součinnost se zpravodajskými orgány k vyhodnocení nejpravděpodobnějších prostorů důležitých objektů nepřítele vhodných jako cíle pro palbu dělostřelectva a úderů RV, současně jednoznačně omezí odpovědnost za jejich zjištění. Výsledkem součinnosti by měla být v období plánování rozhodnutí kam, na co a který prostředek dělostřeleckého průzkumu použít.

- Do výcviku a přípravy jednotek vedení průzkumu pozorováním bude zařazena rozdílná tematika vedení průzkumu v hloubce sestavy nepřítele v součinnosti s orgány taktického průzkumu; se zpravodajskými orgány bude posouzena i možnost společné přípravy v rámci soustředěného výcviku.